WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

2008-09

Mehefin 2009

Awduron: Rob Powell a John Weston Cyf: 384A2009

Asesiad Risg ar y Cyd

Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Mae Awdurdod Tân Gogledd Cymru (yr Awdurdod) wedi gwneud cynnydd o ran mynd i'r afael ag amrywiaeth o risgiau a bellach mae angen iddo fynd i'r afael â meysydd blaenoriaeth y cytunwyd arnynt ac a nodir yn yr asesiad risg ar y cyd eleni.

Cynnwys

Crynodeb	4
Mae'r Awdurdod Tân ac Achub wedi gwneud cynnydd o ran lleihau lefelau'r risg weithredol a nodwyd gan y Tîm Asesu Cymheiriaid ac mae'n gweithio i wella ymateb gweithredol y Gwasanaeth ymhellach	5
Mae'r Awdurdod Gwasanaeth Tân ac Achub wedi gwneud cynnydd o ran lleihau'r lefel o risg a nodwyd yn yr asesiad risg ar y cyd diwethaf	6
Erys y risg o farwolaethau ac anafiadau, safonau gwasanaeth a chyd-ymateb yn risg uchel o hyd. Yn ogystal, mae'r Awdurdod Tân ac Achub yn wynebu risgiau pellach o ran pwysau ariannol, TG, Craffu, Archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref, gwella'r broses gaffael a'r system ar ddyletswydd yn ôl galw	11

Statws y ddogfen hon

Paratowyd y ddogfen hon at ddefnydd mewnol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru fel rhan o'r gwaith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol, y Cod Ymarfer Archwilio ac Arolygu a'r 'Datganiadau o Gyfrifoldebau' a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Nid oes unrhyw gyfrifoldeb ar Swyddfa Archwilio Cymru (yr Archwilydd Cyffredinol a'i staff) na'r archwilydd penodedig, lle y bo'n gymwys, mewn perthynas ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog na chyflogai arall yn unigol, nac i unrhyw drydydd parti.

Os ceir cais am wybodaeth y gall y ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus wrth ymdrin â cheisiadau, yn cynnwys ymgynghori â thrydydd parti perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru (a, lle y bo'n gymwys, ei archwilydd penodedig) yn drydydd parti perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu ailddefnyddio'r ddogfen hon i Swyddfa Archwilio Cymru yn infoofficer@wao.gov.uk.

Crynodeb

1. Mae Swyddfa Archwilio Cymru yn darparu Rhaglen Cymru ar gyfer Gwella (Tân) ar ran Llywodraeth y Cynulliad drwy arolygu'r tri Awdurdod Tân ac Achub yng Nghymru. Mae'r arolygiad hwn yn cynnwys asesiad gweithredol a wneir gan Dîm Asesu Cymheiriaid a oruchwylir gan staff Swyddfa Archwilio Cymru ac asesiad anweithredol a wneir gan staff Swyddfa Archwilio Cymru a'i lywio gan waith archwilio a gyflawnwyd gan KPMG ar ran Swyddfa Archwilio Cymru. Canlyniad y broses hon yw Asesiad Risg ar y Cyd y cytunwyd arno gan Swyddfa Archwilio Cymru, y Tîm Asesu Cymheiriaid a swyddog y Gwasanaeth Tân ac Achub Gwasanaeth. Caiff yr Asesiad Risg ar y Cyd ei ddiweddaru bob blwyddyn a bydd yn llywio'r gwaith archwilio ac arolygu rheoliadol yn y dyfodol.
2. Mae'r adroddiad hwn yn crynhoi'r materion allweddol sydd wedi dod i'r amlwg o'r Asesiad Risg ar y Cyd diwygiedig hwn sydd bellach yn seiliedig ar Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub Cymru Llywodraeth Cynulliad Cymru.
Mae'n diweddaru'r Asesiad Risg ar y Cyd a gyflwynwyd i'r Awdurdod yn 2008. Edrychwyd ar y cynnydd a wnaed yn ystod y flwyddyn ddiwethaf a chynhaliwyd asesiad gweithredu thematig hefyd a oedd yn ystyried cynnydd y Gwasanaeth Tân ac Achub o ran mynd i'r afael â'r risgiau a nodwyd yn yr adolygiadau asesiad cymheiriaid blaenorol.
3. Dylai'r risgiau a'r blaenoriaethau allweddol a nodwyd gan yr Asesiad Risg ar y Cyd lywio Cynllun Gwella a Chynllun Gweithredu Lleihau Risg blynyddol yr Awdurdod. Bydd hefyd yn helpu Swyddfa Archwilio Cymru i benderfynu ar ei waith archwilio ac arolygu drwy gytuno ar y Cynllun Rheoliadol y byddwn yn ei drafod gyda swyddogion a'i gyflwyno i'r Awdurdod.
4. Mae'r adroddiad hwn yn cwmpasu canfyddiadau lefel uchel ac nid yw'n gynhwysfawr o ran rhestru pob risg a wynebir gan yr Awdurdod.
Nodir y canfyddiadau manwl yn y Templed Asesu Risg a fydd ar gael i aelodau ar ffurf electronig. Efallai y bydd aelodau'n dymuno edrych ar y Templed Asesu Risg i gael rhagor o wybodaeth a manylion. Mae'r Templed Asesu Risg yn categoreiddio'r risg gynhenid a lefel y risg weddilliol ym mhob maes o fframwaith Rhaglen Cymru ar gyfer Gwella, gan ddefnyddio'r categorïau risg uchel/canolig ac isel a drafodwyd ac y cytunwyd arnynt ag uwch swyddogion.
5. Nod yr adroddiad hwn yw amlinellu rhai o'r materion allweddol ar gyfer yr Awdurdod mewn ffordd a fydd yn llywio Aelodau a swyddogion wrth iddynt gyflwyno a diweddaru eu Cynlluniau Lleihau Risg a Gwelliant i wella diogelwch tân yn y Canolbarth a'r Gorllewin.

6. Negeseuon allweddol yr adroddiad hwn yw:

- Mae'r Awdurdod wedi gwneud cynnydd o ran lleihau lefelau'r risg weithredol a nodwyd gan y Tîm Asesu Cymheiriaid ac mae'n gweithio i wella ymateb gweithredol y Gwasanaeth ymhellach.
- Mae'r Awdurdod wedi gwneud cynnydd o ran lleihau'r lefel o risg a nodwyd yn yr Asesiad Risg ar y Cyd diwethaf.
- Erys y risg o farwolaethau ac anafiadau, safonau gwasanaeth a chyd-ymateb yn risg uchel o hyd. Yn ogystal, mae'r Awdurdod Tân ac Achub yn wynebu risgiau pellach o ran pwysau ariannol, TG, Craffu, Archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref, gwella'r broses gaffael a'r system ar ddyletswydd yn ôl galw.

Mae'r Awdurdod Tân ac Achub wedi gwneud cynnydd o ran lleihau lefelau'r risg gweithredol a nodwyd gan y Tîm Asesu Cymheiriaid ac mae'n gweithio i wella ymateb gweithredol y Gwasanaeth ymhellach

7. Yn 2008 adolygodd y Tîm Asesu Cymheiriaid y cynnydd a wnaed gan y Gwasanaeth gyda 19 o'r risgiau a amlygwyd yn adroddiadau blaenorol y Tîm Asesu Cymheiriaid. Adroddwyd ar gasgliadau'r adolygiad i'r Aelodau yng nghyfarfod y Panel Gweithredol ar 2 Chwefror 2009. Daeth y Tîm Asesu Cymheiriaid i'r casgliad:'Barn gyffredinol y Tîm Asesu Cymheiriaid oedd bod cyflogeion Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn broffesiynol ac yn frwdfrydig. Roedd y personél wedi croesawu'r newidiadau diweddar ac wedi cefnogi ymagwedd y Gwasanaeth tuag at Ddiogelwch Tân Cymunedol.'

8. Nododd Tîm PAT y canlynol:

- Grŵp Gorchwyl y Prif Swyddog Tân – 'Gwnaed cynnydd sylweddol o ran adnoddau a gweithredu argymhellion Grŵp Gorchwyl y Prif Swyddog Tân drwy reolaeth ac arweinyddiaeth wleidyddol gref.' Cefnogir yr arweinyddiaeth hon ymhellach gan gais y Prif Swyddog Tân am adolygiad o gynnydd gan Swyddfa Archwilio Cymru. Disgwylir adroddiad i'r Aelodau am ganlyniad yr adolygiad hwn yn yr hydref.
- Gwasanaeth Cyflenwi'r Gwasanaeth Tân – 'Gwnaed cynnydd o ran defnydd y gwasanaeth cyflenwi a'r adnoddau a roddwyd i'r maes hwn. Mae'r gwasanaeth yn cydnabod y potensial am well defnydd o'r dull hwn yn y dyfodol unwaith i'r data gael ei ddilysu.'
- Ystafell Reoli – 'Mae'r Gwasanaeth wedi symud yn llwyddiannus i Ystafell Reoli ar y Cyd. Maent wedi mabwysiadu systemau symud a chyfathrebu newydd heb amharu ar y gwasanaeth. Erbyn hyn gall y gwasanaeth ddangos gwell cadernid mewn perthynas â swyddogaethau craidd yr Ystafell Reoli.'

- Ymateb Mewn Argyfwng – ‘Mae'r Gwasanaeth wedi cyflwyno Cofnodion Ymarferion Personol er mwyn cefnogi'r hyfforddiant risg cyfredol ac mae wedi gwneud trefniadau diweddar i gefnogi hyfforddiant sy'n seiliedig yn yr orsaf gan y ganolfan. Mae'r broses hon yn rhoi sylfaen gadarn i ddatblygiad cyson o'r gweithlu a hyfforddiant diogelwch cyfredol a bydd yn elwa o adolygiadau achlysurol a monitro manwl.’
- Fforwm Lleol Cymru Gydnerth – ‘Gwnaed cynnydd sylweddol i ddatblygu rôl Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn Fforwm Lleol Cymru Gydnerth.’
- Polisïau Gweithredol – ‘Pennwyd y fethodoleg ar gyfer adolygu polisi gweithredol ac mae tystiolaeth o gynnydd o ran gweithredu.
Gwnaed cynnydd sylweddol o ran monitro a sicrhau cydymffurfiaeth drwy ymweliadau â gorsafoedd a monitro gweithredol.’
- Gwrthdrawiadau Traffig ar y Ffordd – ‘Gwnaed buddsoddiad sylweddol gan y Gwasanaeth i liniaru effeithiau gwrthdrawiadau traffig ar y ffordd yn ei faes gwasanaeth. Mae mabwysiadu strategaeth gwrthdrawiadau traffig ar y ffordd y Gwasanaeth yn ffurfiol wedi egluro'i gyfrifoldebau yn y bartneriaeth gwrthdrawiadau traffig ar y ffordd.’

9. Nododd y Tîm Asesu Cymheiriaid feysydd i'w gwella hefyd a nodwyd gan y Gwasanaeth fel rhan o'r broses adolygu. Cawsant eu casglu a .....

Mae'r Awdurdod Gwasanaeth Tân ac Achub wedi gwneud cynnydd o ran lleihau'r lefel o risg a nodwyd yn yr asesiad risg ar y cyd diwethaf

10. Mae'r Awdurdod wedi gwneud cynnydd o ran lleihau rhai o'r risgiau lefel uchel a nodwyd yn yr Asesiad Risg ar y Cyd diwethaf. Yn arbennig, mae 10 o'r meysydd risg lefel uchel bellach wedi gostwng i risg ganolig. Maent yn ymwneud â'r meysydd canlynol:
    - cyfrannu at agenda cyfiawnder cymdeithasol a chefnogi pobl Llywodraeth y Cynulliad;
    - lleihau ôl troed carbon y Gwasanaeth;
    - archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref;
    - lleihau effaith fasnachol, economaidd a chymdeithasol tanau;
    - diogelu diffoddwyr tân sy'n cyflawni eu dyletswyddau;
    - cynllunio Wrth Gefn;
    - achub o Lifogydd a Dŵr;
    - ystafell Reoli (cadernid a rheolaeth driphlyg);
    - rheoli Perfformiad.
11. Hefyd, gwnaed cynnydd mewn nifer o feysydd risg ganolig yn cynnwys rôl a chyfrifoldebau Aelodau, rheoli perfformiad, cynaliadwyedd a chydraddoldeb.

12. Mae'r Asesiad Risg ar y Cyd cyfredol yn amlygu nifer o feysydd lle y mae'r Awdurdod wedi gwneud cynnydd, yn cynnwys:

- Datblygu parhaus argymhellion Grŵp Gorchwyl y Prif Swyddog Tân. Mae Swyddfa Archwilio Cymru yn adolygu cynnydd y Grŵp Gorchwyl o dan ei phrosiect Ffyrdd Callach o Weithio a fydd yn ystyried deilliannau gwaith y grŵp.
- Sefydlwyd ystafell Reoli ar y Cyd newydd ac mae'r gwasanaeth bellach yn rhannu cyfleusterau â Heddlu Gogledd Cymru, sy'n gwella o ran ymateb a chadernid.
- Cymeradwyo polisi amgylchiadau risg ynghyd â'r gwaith o ddatblygu cynllun gorsaf allweddol i gynyddu parhad y gwasanaeth o dan amodau eithriadol.
- Lleihau effaith tanau mewn eiddo nad ydynt yn eiddo domestig drwy dargedu diogelwch tân.
- Parhau â rhaglen heriol o Archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref, ynghyd â thargedu aelwydydd sy'n agored i niwed ac mewn perygl.

13. Daeth adolygiad y Swyddfa Archwilio Cymru o Reoli Fflyd o hyd i nifer o enghreifftiau o arfer da. Yn benodol gwelodd yr adroddiad fod gan y gwasanaeth ‘ddull o reoli fflyd sy'n gwneud defnydd da o adnoddau i gefnogi gwelliannau o ran darparu gwasanaeth.’

14. Y blaenoriaethau i'r Awdurdod fydd gweithredu'r mesurau lleihau risg a amlinellir ar gyfer y risgiau hynny sy'n aros yn uchel a chanolig. Mae Cynllun Lleihau Risg a Chynllun Gweithredu (2009-10) drafft yr Awdurdod yn nodi cyfres o gamau gweithredu a fwriedir i ddarparu gwelliannau yn y meysydd hyn.

15. Mae arddangosyn 1 isod yn amlygu enghreifftiau o risgiau sydd wedi gostwng o uchel i risg weddilliol ganolig.

Arddangosyn 1: Enghreifftiau o Risgiau sydd wedi gostwng o Risg Weddilliol Uchel

Agwedd	Disgrifiad	Effaith bosibl	Mesurau/rheolaethau Lliniaru	Lefelau o risg gynhenid/ weddilliol
Rôl ehangach Safon Adrodd Ariannol **2.1 a 2.2** Cyfrannu at agenda cyfiawnder cymdeithasol a chefnogi pobl Llywodraeth y Cynulliad.	Yn dilyn ymlaen o lefel uchel o farwolaethau ac anafiadau damweiniol oherwydd tân yn y gogledd, crëwyd 'grŵp gorchwyl' sy'n cynnwys y Prif Swyddog Tân, Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru a Phrif Weithredwr Cyngor Sir y Fflint. Allbwn y grŵp gorchwyl oedd 44 o argymhellion sy'n cael eu gweithredu ar hyn o bryd.	Risg bosibl mewn perthynas â gallu i gyflawni amcanion Grŵp Gorchwyl y Prif Swyddog Tân.	Cytunwyd ar brotocolau rhannu data gyda'r holl Awdurdodau Unedol yn y Gogledd, Heddlu Gogledd Cymru, Ymddiriedolaeth Ambiwlans Cymru a thair Ymddiriedolaeth y GIG. Mae gan y Prif Swyddog Tân y cyfrifoldeb cyffredinol am weithredu'r argymhellion ac mae'n cael y wybodaeth ddiweddaraf am gynlluniau gweithredu y cytunwyd arnynt. Bydd Swyddfa Archwilio Cymru yn dechrau prosiect astudiaeth achos byr i ystyried effeithiolrwydd Grŵp Gorchwyl y Prif Swyddog Tân fel rhan o'r prosiect Ffyrdd Callach o Weithio a fydd yn amlygu pethau cadarnhaol sydd wedi deillio o waith y Grŵp Gorchwyl.	U/C
2.6 Cyfrannu at agenda amgylcheddol Llywodraeth y Cynulliad drwy leihau 'ôl troed carbon' yr Awdurdodau Tân ac Achub.	Mae'r Awdurdod Tân ac Achub wedi gwneud rhywfaint o gynnydd tuag at fodloni ei rwymedigaethau i asesu a lleihau ei ôl troed carbon lle y bo'n bosibl. Er enghraifft: • cynlluniau Teithio Gwyrdd; • cynllun Beicio i'r Gwaith; • monitro'r defnydd o ynni ar draws ystod o ddefnyddiau; • cynlluniau ailgylchu; • defnydd o ddulliau Olrhain Fflyd.	Methu â sicrhau lleihad realistig o ôl troed carbon.	Adolygwyd gwaith cynnal a chadw'r fflyd o gerbydau fel rhan o adolygiad rheoli fflyd Swyddfa Archwilio Cymru. Nododd hyn rai meysydd o arfer da, er enghraifft, y defnydd o gwmni allanoli i fonitro'r defnydd o olew. Mae'r Awdurdod Tân ac Achub wedi cyflwyno rhaglen 'Y Ddraig Werdd' ac mae wedi sefydlu cyfleusterau ailgylchu yn ei brif orsafoedd.	U/C

Agwedd	Disgrifiad	Effaith bosibl	Mesurau/rheolaethau Lliniaru	Lefelau o risg gynhenid/ weddilliol
Diogelu Diffoddwyr Tân sy'n cyflawni eu dyletswyddau **3.24** A yw'r Awdurdod Tân ac Achub yn defnyddio canllawiau 'Trais yn y Gwaith' (a baratowyd gan Gymdeithas y Prif Swyddogion Tân).	Dogfen Cymdeithas y Prif Swyddogion Tân a ddefnyddiwyd ar gyfer cofnodi ymosodiadau'n defnyddio'r ffurflen Tanau o Ddiddordeb Arbennig (FOSI) ac a gyflwynwyd i'r adran Cymunedau a Llywodraeth Leol/Grŵp Arweiniad Corfforaethol. Ar hyn o bryd mae'r Gwasanaeth wedi cwblhau'r Polisi Aflonyddwch Sifil a'r Polisi Trais Domestig drafft. Ni lwyddodd y gwasanaeth i gysylltu unrhyw achosion unigol ag unigolion arbennig ac felly ni aethpwyd ymlaen drwy'r system cyfiawnder troseddol hyd yma. Rhoddwyd gwybod i Heddlu Gogledd Cymru am bob achos Cofnodwyd saith o ymosodiadau yn erbyn criwiau yn y gogledd ar gyfer y Flwyddyn Ariannol 2008-09 a chofnodwyd yr ymosodiadau hyn fel rhai corfforol a rhai ar lafar.	Anafiadau posibl i ddiffoddwyr tân.	Astudir adroddiadau digwyddiadau gan adran cymorth gweithredol y gwasanaeth a defnyddir unrhyw arfer da i wella diogelwch Diffoddwyr Tân. .	U/C

Agwedd	Disgrifiad	Effaith bosibl	Mesurau/rheolaethau Lliniaru	Lefelau o risg gynhenid/ weddilliol
Ystafell Reoli (Cadernid a Rheolaeth Driphlyg) **5.17** Sut y mae'r Awdurdodau Tân ac Achub wedi cymryd rhan mewn partneriaethau hirdymor a threfniadau gweithio ar y cyd gyda gwasanaethau argyfwng eraill er mwyn gwella effeithiolrwydd gweithredol a gwerth gorau. (Gallai'r trefniadau roi cadernid mewn perthynas â gorchymyn, ystafell reoli, symud a chynllun 'wrth gefn' drwy integreiddio a chyd-gymorth).	Datblygwyd canolfan gyfathrebu ar y cyd newydd gyda Heddlu Gogledd Cymru a fydd yn gwella cadernid a'r ymateb i ddigwyddiadau yn ardal yr Awdurdod Tân ac Achub a darparu ar gyfer cadernid ehangach Cymru Gyfan.	Potensial i fethu a chynnal swyddogaethau'r ystafell reoli.	Aeth y ganolfan gyfathrebu ar y cyd newydd yn fyw ym mis Hydref 2008. Mae'n drefniant ar y cyd â Heddlu Gogledd Cymru. Yn y tymor hwy, y bwriad yw y bydd yn cynnwys y gwasanaeth ambiwlans yn y ganolfan gyfathrebu. Mae'r Gwasanaeth ar hyn o bryd yn cymryd rhan gweithredol ym mhrosiect cadernid Cymru-gyfan i gysylltu'r tri rheolaethau Tân ac Achub.	U/C
Systemau a Strwythurau **7.1** A oes gan yr Awdurdod Tân ac Achub systemau a strwythurau ar waith i fonitro perfformiad a sicrhau gwerth am arian ar gyfer y gwasanaeth a ddarperir ganddo?	Nododd yr Asesiad Risg ar y Cyd yn 2008 fod gan yr Awdurdod Tân ac Achub enw da o weithredu o fewn ei gyllideb. Mae'r Cynllun Gwella a'r Cynllun Lleihau Risg yn rhoi ymagwedd strategol gyffredinol y gwasanaeth.	Methiant posibl i sicrhau trefniadau rheoli ariannol cadarn.	Fel y nodir yn yr Asesiad Risg ar y Cyd, mae'r gwasanaeth yn ymwybodol o'i bwysau ariannol a'r angen i gynnal sefyllfa ariannol effeithiol i sicrhau y darperir y Gwasanaeth.	U/C

Ffynhonnell: Templed Asesu Risg Swyddfa Archwilio Cymru

Erys y risg o farwolaethau ac anafiadau, safonau gwasanaeth a chyd-ymateb yn risg uchel o hyd. Yn ogystal, mae'r Awdurdod Tân ac Achub yn wynebu risgiau pellach o ran pwysau ariannol, TG, Craffu, Archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref, gwella'r broses gaffael a'r system ar ddyletswydd yn ôl galw

16. Mae'r lefel o risg yn uchel mewn tri maes o hyd sy'n adlewyrchu ymdrechion parhaus y Gwasanaeth i flaenoriaethu'r meysydd hyn, sef:
    - lleihau nifer y bywydau a gollir a'r anafiadau mewn tanau a digwyddiadau argyfwng eraill;
    - mae'r safonau gwasanaeth yn cael eu hadolygu gan Lywodraeth y Cynulliad, ond mae'r gwasanaeth yn cydnabod y pwysau allweddol o ddarparu gweithgareddau ataliol i gartrefi sydd y tu allan i Safonau'r Cynulliad ar hyn o bryd sy'n cynnwys gallu'r gwasanaeth i ymateb i achosion o fewn cyfnodau amser penodedig;
    - y polisi presennol o ran cyd-ymateb.
17. Yn ogystal â'r achosion o risg lefel uchel a nodir uchod, amlygodd yr Asesiad Risg ar y Cyd nifer o feysydd lle y mae lefelau canolig o risg o hyd, yn cynnwys:
    - Er bod gan yr Awdurdod enw da o ran gweithredu o fewn ei gyllideb, mae'n wynebu heriau ariannol sylweddol yn y dyfodol a allai effeithio ar ei gyllideb. Er bod rheoli ariannol a datganiadau ariannol yn aros yn risgiau isel, mae'r sefyllfa ariannol yn risg ganolig o hyd.
    - Mynd i'r afael â risgiau lefel uchel a lefel ganolig a nodwyd yn adolygiad Swyddfa Archwilio Cymru o systemau TG.
    - Gweithredu argymhellion adroddiad Swyddfa Archwilio Cymru ar Graffu, yn arbennig creu'r Pwyllgor Archwilio a Chraffu newydd.
    - Er bod y gwasanaeth yn gweithio'n effeithiol gyda'i bartneriaid, mae heriau o hyd er mwyn sicrhau bod y gwasanaeth yn cynnal ei fomentwm wrth gyflawni Archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref.
    - Er bod cynnydd wedi'i wneud o ran caffael, erys yn risg ganolig o hyd sy'n adlewyrchu'r gwaith pellach angenrheidiol.
    - Mae'r System ar Ddyletswydd Yn ôl Galw(RDS) yn rhoi'r rhan fwyaf o'i gyflogeion i'r gwasanaeth ac, er ei bod yn risg ganolig o hyd, bydd yr adolygiad presennol o'r System ar Ddyletswydd Yn ôl Galw gan Lywodraeth y Cynulliad yn effeithio ar y gwasanaeth, ynghyd â'r angen parhaus i gynnal lefelau recriwtio a chadw staff gyda'r System ar Ddyletswydd Yn ôl Galw.
18. Mae arddangosyn 2 isod yn amlygu enghreifftiau o risgiau sydd wedi aros yn risgiau gweddilliol canolig.

Arddangosyn 2: Risgiau sydd wedi aros yn risgiau gweddilliol canolig

Agwedd	Disgrifiad	Effaith bosibl	Mesurau/rheolaethau Lliniaru	Lefelau o risg gynhenid/ weddilliol
Sefyllfa Ariannol **1.5**	Mae gan yr Awdurdod enw da am weithredu o fewn ei gyllideb ac mae ei sefyllfa ariannol gyffredinol yn gadarn gyda gwariant gwirioneddol yn 2007-08 yn is na'r gyllideb o £2,000 yn unig. Mae adroddiad monitro diweddaraf y gyllideb yn amcangyfrif y bydd yr alldro ar gyfer 2009-09 yn danwariant o £115,000.	Methiant posibl i sicrhau trefniadau rheoli ariannol cadarn.	Mae'r Awdurdod yn ymwybodol o'i bwysau ariannol a'i angen i gynnal sefyllfa ariannol effeithiol i sicrhau y darperir yr Awdurdod.	C/C
Safonau Gwasanaeth **3.18** O ran yr eiddo y tu allan i'r Safon, dylai'r Awdurdod Tân ac Achub weithredu gweithgaredd a mentrau ataliol. (FRS/RRC/S/004).	Mae'r Awdurdod Tân ac Achub wedi cynnal ei darged uchelgeisiol o gyflawni 30,000 o Archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref y flwyddyn. Mae ffigyrau alldro amodol cyfredol yn adrodd bod dros 31,000 o Wiriadau Diogelwch Tan yn y Cartref wedi cael ei gyflenwi yn 2008-.09 .	Potensial i fethu â chyflawni'r Safonau Cenedlaethol y cytunwyd arnynt.	Rhoddwyd ymdrech sylweddol ar Wiriadau Diogelwch Tân yn y Cartref sy'n targedu cartrefi'n arbennig sy'n agored i niwed ac mewn risg mewn ardaloedd trefol a gwledig helaeth y Gwasanaeth.	C/C
Caffael **4.5** A yw'r Awdurdod Tân ac Achub wedi cyflawni Lefel 3 o'r fframwaith asesu caffael cynaliadwy (a gynhyrchwyd gan Gwerth Cymru)? Os na, a oes ganddo gynlluniau i wneud hynny erbyn 2009.	Nid yw'r Awdurdod Tân ac Achub wedi cyflawni'r lefel hon.	Methu â chydymffurfio â'r fframwaith.	Ar hyn o bryd, mae'r Awdurdod Tân ac Achub mewn trafodaeth i weld a all Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru ymgymryd â hyn ar ran y Gwasanaeth Tân ac Achub.	C/C

Agwedd	Disgrifiad	Effaith bosibl	Mesurau/rheolaethau Lliniaru	Lefelau o risg gynhenid/ weddilliol
Newid yn yr Hinsawdd a Chynaliadwyedd **4.8** Sut y mae'r Awdurdod Tân ac Achub yn cyfrannu at Gymru gynaliadwy drwy ddangos cydymffurfiaeth statudol â materion amgylcheddol a chyfrifoldeb corfforaethol amdanynt?	Mae'r Awdurdod Tân ac Achub yn gwneud cynnydd â'r Ddraig Werdd a mentrau eraill.	Posibilrwydd o fethu â dangos cydymffurfiaeth statudol a dangos cyfrifoldeb corfforaethol effeithiol.	Mae'r Awdurdod Tân ac Achub yn ceisio cyflawni lefel 1 o raglen y Ddraig Werdd. Yn ogystal, nododd Adolygiad Rheoli Fflyd Swyddfa Archwilio Cymru rai meysydd o arfer amgylcheddol da.	C/C
Cyd-gymorth **5.7** A yw'r Awdurdod Tân ac Achub wedi datblygu trefniadau i gefnogi defnydd posibl o staff gweithredol ar lefelau Rheoli Aur ac Arian ledled Cymru ac ar draws ffiniau?	Mae'r Awdurdod Tân ac Achub wedi ymgymryd ag ystod o weithdrefnau a chymwyseddau gweithredol.	Methiant posibl i ddarparu'r gwasanaeth.	Mae'r Awdurdod Tân ac Achub wedi ymgymryd ag archwiliadau o'r rolau a'r cymwyseddau allweddol ar bob lefel, yn cynnwys lefelau arian ac aur. **Nododd y Tîm Asesu Cymheiriaid (2008) fod:** 'proses ddadfriffio i gasglu a chyfleu canlyniadau wedi cael ei rhoi ar waith a bydd y gwaith o ddatblygu'r broses hon yn galluogi'r sefydliad i ddysgu o'i brofiadau ei hun'. Nododd y Tîm bum maes i'w datblygu ymhellach hefyd (Risg 16).	C/C

Agwedd	Disgrifiad	Effaith bosibl	Mesurau/rheolaethau Lliniaru	Lefelau o risg gynhenid/ weddilliol
Systemau Ar Ddyletswydd Yn ôl Galw (RDS) **6.16** A yw'r Awdurdod Tân ac Achub yn gweithio tuag at sefydlu system gynaliadwy sy'n cydnabod pwysigrwydd ymrwymiadau'r unigolyn ac yn ei wobrwyo'n ddigonol ar ei gyfer?	Mae'r Cynllun Gwella yn amlygu pwysigrwydd staff RDS.	Methiant posibl i gynnal RDS cynaliadwy.	Nid oes gan yr Awdurdod Tân ac Achub unrhyw gynlluniau cyfredol i newid y system tâl RDS gan ei fod o'r farn ei bod heb ei brofi o hyd y byddai'n cynyddu cyfraddau cadw RDS.	C/C
6.17 A oes gan yr Awdurdod Tân ac Achub ddulliau arloesol i wella'r broses o recriwtio staff RDS?	Mae Llywodraeth y Cynulliad yn ymrwymedig i adolygu gweithrediad RDS yng Nghymru erbyn 2011 ac i wneud argymhellion i Weinidogion.	Methiant posibl i recriwtio RDS.	Ar hyn o bryd mae'r Awdurdod Tân ac Achub yn datblygu rhaglen busnes i fusnes â chyrff gwasanaeth cyhoeddus eraill i gynorthwyo gyda'r broses o recriwtio. Cyflawnwyd rhywfaint o lwyddiant cyson yn Ne Gwynedd fel rhan o'r treial.	C/C

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ
Ffôn: 029 2032 0500
Ffacs: 029 2032 0600
Ffôn Testun: 029 2032 0660
E-bost: info@wao.gov.uk
Gwefan: www.wao.gov.uk